

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.19 (3091) ●

● ЧАЦВЕР, 22 мая, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

“Старая крэпасць” — на новы лад
Стар. 2

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Успаміны — у фотаздымках
Фотавыстава Сяргея Ждановіча і Алега Пятрова праходзіць у галерэі мінскага касцёла Св. Сымона і Алены
Стар. 4

МАЛЫЯ ГАРАДЫ

Узровень — высокі!

У Валожыне пасля рэканструкцыі адкрыты сучасны кінатэатр

Ірына Цімохіна

З нагоды такой важнай падзеі на галоўнай плошчы райцэнтра прайшло свята, якога чакалі два гады. Цяпер адноўлены кінатэатр “Юнацтва” і не пазнаць: у ім цалкам змяніўся інтэр’ер, стала ўтульнай глядзельная зала, закуплена новае кінаабсталяванне. І мясцовыя жыхары ідуць

глядзець не толькі фільмы (першым паказвалі стужку беларускіх кінамаграфістаў “Чаклун і Румба”), але і сам кінатэатр.

Рыхтаваўся да свята і мясцовы калектыў мастацкай самадзейнасці: на гэты раз жанчыны спявалі вядомыя песні з кінафільмаў мінулых гадоў.

Выступаючы на цырымоніі адкрыцця

кінатэатра ў Валожыне, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Геннадзь Нявыглас падкрэсліў, што якасць сацыяльных паслуг у малых гарадах пастаянна павышаецца. “Мы імкнемся да таго, каб кожны чалавек, незалежна ад рэгіёна, адчуваў сябе камфортна, змог карыстацца ўсім комплексам сацыяльных паслуг на тым узроўні, якім карыстаюцца жыхары сталіцы, — адзначыў ён. — Гэтая тэндэнцыя з’яўляецца вы-

нікам рэалізацыі Комплекснай праграмы развіцця малых і сярэдніх гарадоў”.

Дарэчы, Мінская вобласць моцна трымае лідэрства ў сферы кінавідэапракату. У рэгіёне, бадай, самы высокі паказчык наведвання кінатэатраў. Напрыклад, больш як трэць глядачоў, што пабывалі ў кінатэатрах краіны ў 2007 годзе, прыпадала менавіта на Міншчыну.

ВЕСТКИ

Месца сустрэчы — поўнач Італіі

Васіль Харытонаў

Дні эканомікі Беларусі прайшлі ў Мілане.

Беларускую дэлегацыю, якая налічвала больш за 50 чалавек, узначальваў намеснік прэм’ер-міністра Андрэй Кабякоў. У яе склад увайшлі прадстаўнікі Савета Міністраў, Нацыянальнага банка, Міністэрства фінансаў, а таксама шэрагу буйных прадпрыемстваў, кіраўнікі Нацыянальнага парку “Белавежскі”. У Мілане прайшлі сустрэчы з італьянскімі партнёрамі ў фармаце кантактна-кааперацыйнай біржы, праведзена банкаўская канферэнцыя.

Варта зазначыць, што не выпадкова ў ролі асноўнага арганізатара гэтага мерапрыемства выступіў “Белаграпрамбанк”. Па маштабах дзейнасці на міжнародным фінансавым рынку ён уваходзіць у лік лідэраў сярод беларускіх банкаў, актыўна прыцягвае ў эканоміку краіны знешнія рэсурсы. Банк мае свае прадстаўніцтва ў Італіі.

Гараджан становіцца болей

У Беларусі ўжо 14 гарадоў, дзе колькасць жыхароў перавышае 100 тысяч чалавек.

Як паведамілі ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу, у Мінску на 1 студзеня налічвалася 1 814 800 жыхароў. На другім месцы — Гомель (484500), на трэцім — Магілёў (370600). Далей у пераліку ідуць іншыя абласныя цэнтры: Віцебск (346200), Гродна (325800) і Брэст (314800).

У Бабруйску на 1 студзеня бягучага года пражывалі 218400 чалавек, у Баранавічах — 168300, у Барысаве — 149800, у Пінску — 130400, у Оршы — 122600, у Мазыры — 111900, у Салігорску — 101100, у Наваполацку — 100600 чалавек.

Трохі “недацягнулі” да 100-тысячнікаў гарады Маладзечна і Ліда: на 1 студзеня ў іх налічалася адпаведна 98400 і 95700 жыхароў.

Кінатэатр адкрываецца! Кадр з навейшай кінахронікі Валожына

Зорка Івана Васільева

Выхаванец беларускай балетнай школы афіцыйна прызнаны “Узыходзячай зоркай”. Такого тытула Івана Васільева ўдастоілі заснавальнікі прыза “Душа танца”, уручэнне якога адбылося ў Міжнародны дзень танца ў Маскве.

Ганна Багамазава

Як сцвярджаюць тэатральныя крытыкі, такога імклівага ўзлёту, як у Васільева, дагэтуль не ведаў балетны свет. Яшчэ калі Іван быў навучэнцам Беларускага харэаграфічнага каледжа, ён атрымаў сваю першую

міжнародную ўзнагароду. За адзін год Васільеў выйграў тры прэстыжныя міжнародныя конкурсы. Услед за гэтым маладога танцоўшчыка Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра балета Беларусі запрасілі стаць салістам адразу некалькіх вядомых

балетных труп, у тым ліку Амерыканскага балетнага тэатра. Але Іван Васільеў выбірае Вялікі

тэатр Расіі, дзе ён цяпер танцуе вялікія партыі ў некалькіх спектаклях.

гучнае званне “Узыходзячая зорка” Іван Васільеў атрымаў заслужана.

Прыз “Душа танца” заснаваны ў 1994 годзе Міністэрствам культуры Расіі і рэдакцыяй часопіса “Балет”. За гэты час яго ўладальнікамі становіліся многія знакітыя расійскія харэографы, танцоры і балерыны, а таксама дзеячы сумежных творчых сфераў. Спіс новых лаўрэатаў таксама вельмі прадстаўнічы. У яго, у прыватнасці, увайшлі кампазітар Радзій Шчадрын, майстар балетнай сцэны Ніна Сямізарава, а таксама праслаўленая балерына Наталля Бяссмертнава.

Вундэркінд, сусветная сенсацыя, цуд, які лятае, — так пішуць пра яго англійскія, французскія, амерыканскія і расійскія крытыкі. Так што

“Старая крэпасць” — на новы лад

— Здача ў эксплуатацыю такой буйной вытворчасці, якой з’яўляецца Бабруйскі сокавы завод “Старая крэпасць”, яшчэ раз пацвярджае: эканоміка краіны трывала скіравана на інавацыйны шлях развіцця, — падкрэсліў на адкрыцці гэтага прадпрыемства прэм’ер-міністр Сяргей Сідорскі. А ўжо ў бліжэйшыя гады будуць пабудаваны 24 такія вытворчасці з самым сучасным абсталяваннем.

Іван Цыганкоў

Завод у Бабруйску, па сутнасці, пачаў аднаўляцца год таму. У яго ўклалі сродкі інвестары піваваранай кампаніі “Сябар”. На першым этапе — 10 мільёнаў долараў. Было закуплена высокатэхналагічнае абсталяванне “Тэтра Пак”, якое ў асноўным манціравалі беларускія спецыялісты. Ужо ў гэтым годзе будзе выпушчана 11 мільёнаў літраў соку, а за чатыры наступныя

гады іх вытворчасць павялічыцца ўтрая. Пакуль на заводзе выкарыстоўваюцца канцэнтраты, якія завозяцца звонку, але ў далейшым іх замяніць сыравіна беларускіх вытворцаў. “Старая крэпасць” закрыве 70 працэнтаў попыту беларускага рынку ў соках. Значная колькасць прадукцыі будзе паступаць на экспарт. Ужо заключаны кантракты на яе пастаўку ў Расію, Казахстан і іншыя краіны. За першай чаргой развіцця завода наступіць другая — з укладаннем яшчэ больш значных сродкаў. А зялёны сертыфікат, які будзе ўведзены,

дазволіць выпускаць экалагічна чыстую прадукцыю і больш актыўна прасоўваць яе на міжнародным рынку.

Мы мелі магчымасць пабываць у цэхах прадпрыемства. Уражанне засталася добрае: усе асноўныя працэсы па пастэрызацыі, разліву сокаў выконваюць машыны, людзі толькі кантралююць працэсы і пры неабходнасці ўмешваюцца ў іх. Прадукцыя тут жа адпраўляецца на склад, дзе праходзіць лабараторны аналіз, а потым паступае на рэалізацыю.

— “Старая крэпасць” дазволіць гораду больш моцна стаяць на нагах, — адзначыў старшыня Бабруйскага райвыканкама Дзмітрый Бонахаў. — Бо гэта не толькі дадатковыя рабочыя месцы, але і значнае папаўненне гарадскога бюджэту.

У цаху па вытворчасці сокаў — самае сучаснае абсталяванне

У сярэдняй школе №4 г. Віцебска кітайская мова — з першага класа

Мова ў якасці маста

Вольга Карнейчук

У краіне павялічваецца колькасць навучальных устаноў, дзе вывучаюць кітайскую мову, і гэта стварае добрую аснову для ўмацавання двухбаковага супрацоўніцтва.

Такі вывад зрабіў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Беларусі У Хунбінь, аналізуючы вынікі адборачнага тура Міжнароднага конкурсу студэнтаў “Кітайская мова — мост”, праведзенага ў Мінску.

“Конкурс паказаў высокі ўзровень ведаў кітайскай мовы студэнтамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта,

— сказаў кіраўнік кітайскай дыпламатычнай місіі. — Я ў захапленні ад таго, як добра яны ведаюць гісторыю, культуру Кітая”.

Дыпламат перакананы, што ўсебаковае вывучэнне кітайскай мовы дапамагае беларускай моладзі лепш разумець працэсы, якія адбываюцца ў Кітайскай Народнай Рэспубліцы. У сваю чаргу, кітайскія студэнты, якія вучацца ў беларускіх вышэйшых навучальных установах, знаёмяцца з гісторыяй і культурай Беларусі. Гэтая ўзаемная цікавасць ужо ў бліжэйшай перспектыве дасць пазітыўны вынік, лічыць У Хунбінь. Сённяшнія студэнты ў хуткай будучыні будуць паглыбляць беларуска-кітайскае партнёрства, працуючы ў розных галінах народнай гаспадаркі.

Суседзі па Еўропе

Беларусь была прадстаўлена на выставе “Еўропа ў нас дома” ў Кішыніве.

Шматлікія госці экспазіцыі змаглі больш даведацца пра гісторыю, культуру і традыцыі Беларусі, пра эканамічны патэнцыял, дасягненні краіны і яе знакамітыя мясціны. Экспазіцыя Рэспублікі Беларусь была

прадстаўлена асобным стэндам, на якім знаходзілася ўсебаковая інфармацыя пра краіну, яе насельніцтва, буйныя прадпрыемствы. Наведвальнікі выставы змаглі пазнаёміцца і з прадметамі народных промыслаў, мастацкай і навуковай літаратурай, а таксама з нацыянальнымі каштоўнасцямі.

З НАДАСЛАНАГА

“Гістарычная Брама” Палескага ўніверсітэта

У Пінску выйшаў першы нумар навуковага часопіса пра гісторыю і культуру Палесся

Адам Мальдзіс

Праўда, побач з № 1 на тытульным лісце гэтага часопіса чытач можа заўважыць у дужках лічбу 23. Яна сведчыць, што “Гістарычная Брама” выходзіла і да стварэння Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта, але як грамадскае выданне. Пад рэдактарствам гісторыка Аляксандра Ільіна яно заваявала сярод спецыялістаў такі аўтарытэт, што лёгка трансфармавалася (пад тым жа кіраўніцтвам і амаль з тым жа аўтарскім калектывам, значна толькі павялічыўшы аб’ём) у выданне дзяржаўнае, універсітэцкае. І міжнароднае: у яго рэдкалегію ўвайшлі дактары навук з Польшчы, Расіі і Украіны, а таксама з Брэста, Гродна і Мінска. Ёсць сярод іх нават адзін акадэмік — лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Украіны Іван Дзюба.

Такі ж міжнародны характар

маюць і публікацыі першага нумара. Так, маскоўскія даследчыкі-славісты Юрый Лабінцаў і Ларыса Шчавінская публікуюць у ім невядомы раней твор — знойдзеную імі на тэрыторыі Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці “Запіску пра абрад падляшскіх уніятаў”. Мастацтвазнавец з Калугі Васіль Пущко адкрывае беларускаму чытачу разны драўляны абразок пінскага князя Фёдара Іванавіча Яраславіча “Премудрость созда себе храм”, які цяпер знаходзіцца ў Парыжы, у калекцыі Бланжы. Польскія навукоўцы Анна Энгелькінг і Эльжбета Смуклова разам з мінскім калегам Фёдарам Клімчуком напісалі “Уступ да Палескага архіва В. Л. Вярэніча”. Пасля смерці вядомага мовазнаўца у яго рукапісных зборах, у 62 скрынках, сшытках і бланках, аказаліся каштоўныя матэрыялы, сабраныя ў час дыялекталогічных экспедыцый

па Палессі. Гэтыя матэрыялы, дакладна атрыбутаваныя па раёнах і вёсках, падзеленыя тэматычна, займаюць трэцюю частку нумару.

Адкрываецца ж абноўленае выданне, блізкае па тыпу да альманаха, цікавым і змястоўным даследаваннем самога рэдактара, Аляксандра Ільіна “Панславіст Леў Сапега і бібліятэка Івана Грознага”. На першы погляд, гэ-

тая назва выглядае парадаксальнай: якое дачыненне мае слаўты канцлер Вялікага Княства Літоўскага да панславізма, што, паводле нашых традыцыйных уяўленняў, узнік значна пазней, і тым болей да бібліятэкі, якую расійскі цар перавёз з Полацка ў Маскву?! Аднак прыведзены аўтарам факты сведчаць, што ідэі згуртавання, еднасці ўсіх славян сталі актуальнымі ўжо ў часы Льва Сапегі (1557–1633) у сувязі з захопам туркамі паўднёваславянскіх (балгарскіх, сербскіх) зямель і нападамі іх на ўсходне- і заходнеславянскія (украінскія, польскія) тэрыторыі. З гэтымі ідэямі канцлер ездзіў (як пасол Рэчы Паспалітай) у Маскву, дзе рабіў крокі да аб’яднання беларускіх, расійскіх, літоўскіх і польскіх зямель у адзіную дзяржаву, там жа шукаў вывезеную з Полацка бібліятэку грэчаскіх кніг, месцазнаходжанне якой застаецца загадкай да сённяшняга дня.

У падмацаванне думак Аляксандра Ільіна, якія многім чытачам часопіса могуць падаць-

ца спрэчнымі, прывяду яшчэ адзін аргумент. Наш суайчыннік масквіч Раальд Раманаў у сваёй апошняй кніжцы “Царград Чарэя: Сведчаць помнікі Белай Русі”, якая магла не дайсці да Пінска з-за абмежаванага тыражу, расказвае аб выяўленай ім карце з лацінскай назвай: “Масква — сталіца Белай Русі”. Намалёвана яна была ў час аднаго з пасольстваў у Маскву таго ж ініцыятыўнага Льва Сапегі, які яшчэ ў пачатку XVII стагоддзя засведчыў разуменне значнасці славянскіх інтэграцыйных працэсаў.

Вялікі блок артыкулаў у “Гістарычнай Браме” прысвечаны гораду Бярозе Брэсцкай вобласці, пабудаванаму ў ім з дапамогай Сапегі кляштару картузаў. У часопісе ўпершыню апублікаваны “Рэестр даўніх актывых кніг Картуз-Бярозаўскага кляштара”.

А ў раздзеле “Этнаграфія і фалькларыстыка” вылучаецца грунтоўны артыкул Вольгі Шарай “Захаднепалескі абрад Куст: сацыякультурныя асаблівасці і сімволіка”.

Лепель, калі ў вандроўку ў Віцебск выбіраешся з Мінска, ніяк не абмінуць. Лічы, пры самай дарозе. Калі надараецца якая вольная гадзіна, то я заўжды спыняюся ў гэтым сімпатычным гарадку. Абавязкова зазіраю ў мясцовы краязнаўчы музей. А па горадзе экскурсаводам у мяне заўжды Ілья Юльянавіч Януш. Нам, даўнім, спярша завочным, знаёмцам, ёсць пра што пагаварыць, паразважаць...

Знічкі Айчыны

Лепель. Вуліца Пушкіна

Алесь Карлюкевіч

Лепель заўжды прыцягваў да сябе даследчыкаў. Многія гісторыкі і краязнаўцы рупіліся, каб занатаваць у стагоддзях памятку зямлі Лепельскай. У 1905 годзе ў Віцебску быў выдадзены на рыс Дз. І. Даўгялы "Лепель, павятовы горад Віцебскай губерні". Цытую невялічкі фрагмент з выключна цікавай і фактаграфічна багатай кніжкі: "Местечко Лепель, в Витебской губернии состоящее и Виленскому бернардинскому женскому монастырю принадлежащее, которое заключает в себе до 274 душ — монастырских крестьян и в котором находится уездный город, повелеваем: со всеми крестьянами причислить в казенное ведомство и обратить оное в уездный город, причислив и самих жителей того местечка в мещанское состояние, а окружную землю в городской выгон; бернардинскому же монастырю взамен того произвести из казны ежегодно получаемый им ныне с того местечка доход, сколько оно по действительному расчету окажется". Гэта — з указа імператара Аляксандра I ад 5 красавіка 1805 года.

А хто ж, якія асобы звязаны з Лепелем і прыгожымі ляснымі і азёрнымі ваколіцамі, што раскінуліся

побач?.. З 1833 па 1839 год на Лепельшчыне жыў і працаваў паэт Ян Чачот. Адзін з філаматаў (сяброў навук). У Лепель патрапіў ужо пасля 10-гадовай высылкі, якую адбываў у Кізільскай крэпасці, а пасля ва Уфе. Чачот сабраў два зборнікі наднёманскіх і наддзвінскіх песень. Адзін з рукапісаў так і называўся — "Вясковыя песні з-над Дзвіны, з ваколіц Лепеля і з самога Лепеля, размешчанага над вялікім возерам і выходзячай з яго ракі Улы (часам называемай Ульянкай), якая ўплывае ў Дзвіну пад мястэчкам Улай".

Лепель — радзіма знакамітага расійскага акцёра Карпа Саленіка. Нарадзіўся ён у павятовым горадзе ў 1811 годзе. Спярша вучыўся на матэматычным факультэце Віленскага ўніверсітэта. Але цяга да акцёрства, захапленне камедыянымі пастаноўкамі перамаглі. І ў 1831 годзе Карп — ужо ў складзе Харкаўскай тэатральнай групы І. Ф. Штэйна. Спярша працаваў суфлёрам. Праз год таленавітага маладога чалавека заўважылі і перавялі ў склад акцёраў. Карп выступаў у тэатрах Курска, Кішынёва. Перадмною — "Дзённік" Тараса Шаўчэнкі (Масква, 1954 г.). У адным з запісаў (ад 20 ліпеня 1854 года) Кабзар успамінае: "Ильин день. Ильинская яр-

марка в Ромни, — теперь, как жется, в Полтаве. В 1845 году я случайно видел это знаменитое торжище..." І далей: "Тогда же я в первый раз видел гениального артиста Соленика в роли Чупруна ("Москаль-чаривник"), он показался мне естественнее и изящнее неподражаемого Щепкина..." Што цікава, у каментарыях да дзённікавых запісаў Тараса Шаўчэнкі пра Саленіка гаворыцца наступнае: "...выдатны українські акцёр-комік, выступаў пераважна ў Харкаве". Такі воль "украінскі" майстар сцэны нарадзіўся ў Лепелі.

З Лепельшчыны — археолаг і краязнаўца Міхаіл Францавіч Куцінскі (нарадзіўся 28 верасня 1829 года). Сваё жыццё ён прысвяціў

гэтага збору патрапіла ў музеі Беларусі, Расіі, Польшчы. Матэрыялы раскопак фатаграфавалі. Стварыў археалагічную карту Лепельскага павета. Захаваліся публікацыі М. Куцінскага ў перыядычным друку: "Заметка об находках у Вицебской губернии ў курганах са спаленнем", "Вопыт археалагічных даследаванняў у Лепельскім павеце Віцебскай губерні", "З заматак аб курганах Лепельскага павета"...

Увогуле Лепельшчыне пашчасціла на даследчыкаў.

збіральнікаў памятак пра гісторыю і культуру рэгіёна быў Рыгор Кладніцкі. Ён доўгі час жыў на Лепельшчыне. І ў 1850 годзе адправіў у Пецяярбург, у Рускае геаграфічнае таварыства работу "Этнаграфічныя звесткі аб жыхарах Лепельскага павета". Рыгор Кладніцкі быў і адным з аўтараў зборніка "Быт беларускіх сялян" (Пецяярбург, 1854). У 1843 годзе ў Лепель выкладчыкам гісторыі і географіі дваранскага вучылішча прыехаў Адам Юцэвіч. Тут ён праца-

дзе было нямала арыгінальных матэрыялаў пра помнік гідратэхнічнага будаўніцтва XVIII-XIX стагоддзяў — Бярэзінскую водную сістэму. Доўгі час вывучаў жыццё, дзейнасць "беларускага Мічурына", лепельскага селекцыянера Язэпа Мароза. Некаторы час Анатоля Сямёнавіч працаваў дырэктарам раённага музея. Геаграфічнае краязнаўства Лепельшчыны, сучасны экалагічны стан рэк і азёр края — кола зацікаўленняў Уладзіміра Шушкевіча. Пра Ілью Януша мы ўжо згадвалі. Настаўнік гісторыі, ён некаторы час працаваў у Лепельскім краязнаўчым музеі. Шмат сіл і намаганняў прыклаў, рыхтуючы артыкулы для гісторыка-дакументальнай хронікі Лепельскага раёна "Памяць". І цяпер публікацыі Ільі Януша з'яўляюцца на старонках друку.

Лепельшчына — слаўны край. Гэта ж, пэўна, пра сваю родную старонку сказаў вядомы беларускі паэт, ураджэнец лепельскай вёскі Дзямешкава Анатоля Вяцінскі: "Мы жывём, каб вяртацца/ час ад часу туды, / дзе мінула юнацтва, / дзе маленства сляды. / Мы жывём, каб вяртацца. / І лепшага шляху няма". Сапраўды, мы жывём, каб вяртацца. І ў нашай багатай на гісторыю краіне столькі куточкаў, каб вяртацца дадому ўсім сынам і дочкам, куды б іх лёс ні заносіў.

Лепель. Шлюзавы мост

даследаванню роднай старонкі. Сабраў багатую калекцыю каменных, бронзавых, жалезных, гліняных прадметаў даўніны. Балшыня

Поруч з кнігай Дз. Даўгялы варта назваць і нарыс Івана Гарбачэўскага "Лепельскі павет Віцебскай губерні" (1895 год). Адным жа з першых

ваў над кнігай "Литовские песни в переводе Людовика из Покева", жыццяпісамі славутых вучоных. Памёр Адам-Людовік Дзяменцэвіч Юцэвіч 12 сакавіка 1846 года. Пахаваны на старых лепельскіх могілках.

Традыцыі тых гісторыкаў і краязнаўцаў прадаўжаюць і наступнікі. Яркая асоба — Анатоля Ханяк. Краязнаўствам захапіўся ў 1953 годзе, калі маладога педагога прызначылі дырэктарам Лепельскай сямігодкі. Пазней у Лепельскай школе-інтэрнаце стварыў краязнаўчы музей,

Падзямелле прыадкрые таямніцы

Падвалы палаца Тызенгаўзаў, у якім цяпер знаходзіцца Пастаўская раённая бальніца, стануць яшчэ адной цікавай рысай помніка архітэктуры

Дзіяна Грышанова

Падзямеллі, а гэта вялікая сетка хадоў і пераходаў, тут працягнуліся на дзесяткі кіламетраў. Гісторыкі і археолагі ўжо закончылі іх даследаванне, і ў бліжэйшы час пачнецца рэканструкцыя. Праект рэстаўрацыі палаца і яго падземнай часткі мяркуецца ажыццявіць да 2015 года.

У старажытных падвалах размешчаныя экспазіцыі, прысвечаныя вядомаму роду, гісторыі палаца і саміх Пастаў. Невялікая частка падвала ўжо пераабсталявана пад кафэ, якое карыстаецца папулярнасцю ў турыстаў. Палац Тызенгаўзаў быў пабудаваны ў

канцы XVIII стагоддзя. Тут жыў вядомы арнітолаг Канстанцін Тызенгаўз — аўтар многіх навуковых работ, адна з якіх — “Усеагульная арніталогія, ці Апісанне птушак усіх частак свету”. У сваім маёнтку ён арганізаваў арніталагічны музей, у палацы працавала выязная кафедра Віленскага ўніверсітэта.

Сёння палацава-паркавы ансамбль — славуцасць Пастаў, ён уключаны ў экскурсійны маршрут па раёне. Толькі летась палац наведалі больш за 10 тысяч турыстаў.

Дарэчы, за захаванне помніка гісторыі Пастаўская цэнтральная раённая бальніца атрымала грант ЮНЕСКА.

Так выглядае сёння пастаўскі палац Тызенгаўзаў

У гонар князя-асветніка

Іван Мірскі

Тысячы брастаўчан прыйшлі ў Брэсцкую крэпасць на ўрачыстасць асвячэння крыжа ў памяць Канстанціна Астрожскага.

Праваслаўны крыж вышыняй паўтара метра ўстаноўлены каля Свята-Мікалаеўскага гарнізоннага сабора. Месца выбрана не выпадкова: у свой час Канстанцін Астрожскі з’яўляўся галоўным

апекуном Брэсцкага праваслаўнага сабора 1596 года. Яго пасаджэнне праводзіліся ў будынку, размешчаным на тэрыторыі цяперашняга Цэнтральнага вострава Брэсцкай крэпасці, дзе і знаходзіцца храм.

Асвячэнне крыжа — толькі частка вялікай праграмы, прымеркаванай да 400-годдзя памяці асобы. Дарэчы, сучаснікі параўноўвалі яго з князем Уладзімірам, хрысціцелем Русі. Мерапрыемс-

тва праходзяць як у Беларусі, так і ва Украіне. Брэст прымаў удзельнікаў міжнароднай навукова-багаслоўскай канферэнцыі “Князь Канстанцін (Васіль) Астрожскі — славуты асветнік і абаронца праваслаўя”.

Даведка ГР. Канстанцін Астрожскі (1526-1608) — дзяржаўны і палітычны дзеяч Вялікага княства Літоўскага, маршалак Валынскай зямлі, ваявода Кіеўскі, староста Уладзіміра-Валынскі.

У гісторыі князь пакінуў след у першую чаргу як галоўны апыкун праваслаўнай царквы ў Рэчы Паспалітай. На яго сродкі ў родавай рэзідэнцыі была заснавана славяна-грэка-лацінская калегія, друкарня, першым друкаром якой быў Іван Фёдарэў. Менавіта тут нараўне з мноствам кніг рэлігійнага і свецкага характару ў 1581 годзе была надрукавана першая ва Усходняй Еўропе поўная Біблія на царкоўнаславянскай мове.

Успаміны — у фотаздымках

Фотавыстава Сяргея Ждановіча і Алега Пятрова праходзіць у галерэі мінскага касцёла Св. Сымона і Алены

Некаторыя старонкі з “Польскага дзённіка”

Людміла Мінкевіч

Абодва аўтары — беларускія фатографы, члены творчага саюза “Фотамастацтва”. Ждановіч (ён яшчэ і мастак) жыве і працуе ў Мінску, Пятроў — у Гродне. За плячыма кожнага — некалькі персанальных выстаў у Беларусі і за мяжой. Сяргей Ждановіч з’яўляецца аўтарам шматлікіх арт-праектаў. Алег Пятроў — супрацоўнік народнага фотаклуба “Гродна”, удзельнік міжнародных плэнераў.

Іх фотатворчасць — гэта пошук. Яны не абмяжоўваюць

ца фіксацыяй мясцін, гарадоў, людзей, а спрабуюць увасобіць у фотаздымках уласныя ўспаміны, пачуцці. Праект “Польскі дзённік” не выключэнне. Сама назва — дзённік — гаворыць пра занатоўванне патаемных пачуццяў, думак, успамінаў, мараў. Работы, прадстаўленыя на выставе, прывезены з паездак у польскія гарады і прысвечаны храмаваму дойдству Польшчы. Тут іх, выкананых у чорна-белым стылі, выстаўлена ля паўсотні.

Серыя Алега Пятрова “Кракаў” нарадзілася пасля паездкі ў гэтую старажытную сталіцу

Польшчы, багатую на помнікі архітэктуры. А яшчэ на невялікія дэталі, што ўпіваюцца ў памяць. Такой дэталлю для Пятрова сталі кракаўскія ліхтары. Іх шмат у яго работах: над дарогай, пад дахам будынка, у пераходзе... Дарэчы, пераходы, асабліва аркападобнай формы, нараўне з храмамі — асноўныя аб’екты на здымках Алега Пятрова. Цікавыя ракурсы і месцы здымак. З-за вугла, калі адкрываецца толькі частка аб’екта, і ў тым ёсць нейкая таямнічасць, загадкавасць. Ці з ніжняй кропкі, калі храмы выцягваюцца і глядзяць на нас з вышыні з яшчэ

большай велічнасцю.

Серыя Сяргея Ждановіча “Захоўваючы маўчанне”, на першы погляд, пазбаўлена жыцця. Амаль на ўсіх яго фотаздымках — скульптуры анёлаў з касцёлаў Вроцлава, Гданьска, Познані, Любліна і іншых гарадоў. І ні адной жывой істоты, а на фотаздымках — сур’ёзнасць, дакументальнасць. Але ж архітэктура — гэта таксама гук, жыццё, якія проста спыніліся на хвіліну. Вось анёл паднёс пальчык да твару, просячы нас крыху памаўчаць, быццам намерваецца сам штосьці сказаць. А другі — прысеў на каменчык, каб, трохі адпачыўшы, зноў узляцець.

Сяргей Ждановіч — майстар светлаценевых эфектаў. Трэба быць таленавітым імпрэсіяністам, каб, злавіўшы маленькі прамень, стварыць на фотапаперы сапраўдны шэдэўр, поўны пачуццяў і душэўных перажыванняў.

У нейкім сэнсе работы, што прадстаўлены на выставе, — гэта каштоўныя трафеі, прывезеныя фатографамі з паездак у польскія гарады. Яны сапраўды з’яўляюцца свайго рода дзённікамі ўспамінаў і пачуццяў, якімі аўтары дзеляцца з гледачамі.

Паазёрскія падарожжы

Вольга Крымава

На міжнародным семінары ў райцэнтры Глыбокае прайшла прэзентацыя веламаршрутаў па Віцебскай вобласці.

Веламаршруты праходзяць па тэрыторыі Браслаўскага, Пастаўскага, Глыбоцкага, Верхнядзвінскага і Міёрскага раёнаў. За час вандравання аматары экалагічна чыстага турызму змогуць пабыць у мястэчках з самабытнай архітэктурай, гарадах, багатых на гістарычныя помнікі. Для кожнага маршрута распрацавана карта-схема, дзе пазначаны не толькі шлях следавання, але і аб’екты, якія варта паглядзець. Вандраванні можна будзе здзяйсняць як у індывідуальным парадку, так і ў складзе групы. Для аматараў аўтаномных велапераходаў даведнікі ўтрымліваюць усю неабходную інфармацыю.

Праект рэалізуецца на тэрыторыі Беларусі, а таксама Літвы і Латвіі, якія ўваходзяць у еўрарэгіён “Азёрны край”.

Скарб — з агарода

Манеты са скарбу

64 сярэбраныя манеты XIX стагоддзя знайшоў на сваім прысядзібным участку жыхар вёскі Збураж Маларыцкага раёна. Каштоўная знаходка перададзена ў Брэсцкі абласны краязнаўчы музей.

“Знойдзеныя манеты — расійскія сярэбраныя рублі — маюць дачыненне да першай паловы XIX стагоддзя, — паведаміла дырэктар музея Таісія Новікава. — Самая старая манета датавана 1807 годам, самая маладая выпушчана ў 1845-м. Агульная вага скарбу — болей за кілаграм.

Па словах спецыяліста, знаходка гэтая досыць унікальная. За амаль 60-гадовую гісторыю існавання Брэсцкага краязнаўчага музея гэта сямнаццаты па ліку знойдзены на тэрыторыі вобласці грашовы скарб. Цяпер у фондах музея захоўваюцца больш за 14 тысяч старадаўніх манет. Самыя старажытныя — сярэбраныя рымскія дынары I-II стагоддзя нашай эры — былі знойдзены ў 1974 годзе на тэрыторыі Лышчыцкага торфазавода.